

EU:s strategi för klimatanpassning

Miljödepartementet

2013-05-21

Dokumentbeteckning

KOM (2013) 216

En EU-strategi för anpassning till klimatförändring

Sammanfattning

Kommissionens strategi för klimatanpassning bygger på att en skyndsam anpassning till klimatförändringarna kan medföra stora besparingar medan en fördröjning leder till höga kostnader. Befintliga kunskapsluckor måste överbryggas och beredskap säkerställas och strategin syftar därför till att underlätta ett välunderbyggt beslutsfattande samt en ökad resiliens inom EU och i nyckelsektorer. Strategin syftar till att:

- Främja åtgärder i medlemsstaterna genom anpassningsstrategier och åtgärdsplaner, genom finansiering via Life samt genom åtgärder i linje med det så kallade borgmästaravtalet.
- Förbättra information inför beslutsfattande genom en strategi för att åtgärda kunskapsluckor och genom att vidareutveckla Climate-ADAPT.
- Klimatsäkring av den gemensamma jordbruks-, fiskeri- och regionalpolitiken, samt att öka resiliensen i infrastrukturen. Därtill syftar strategin till att främja produkter och tjänster genom försäkringar och finansiella marknader.

Regeringen välkomnar meddelandet och anser att ett systematiskt arbete med klimatanpassning är av stor vikt. Konsekvenserna av ett förändrat klimat varierar beroende på nationella, regionala och lokala förutsättningar. Regeringen står därför inte bakom ett juridiskt bindande instrument för klimatanpassning på EU-nivå.

1.1 Ärendets bakgrund

Kommissionens meddelande *En EU-strategi för klimatanpassning* bygger på vitboken *Anpassning till klimatförändring: en europeisk handlingsram* från 2009. Anpassningsstrategin omfattar ett meddelande och en konsekvensutredning. Därtill finns ett antal underlagsrapporter som bl.a. handlar om vad kommissionen gör i förhållande till klimatanpassning och kust- och marina frågor, infrastruktur, hälsa samt i relation till klimatförändring och migration. Bland underlagsrapporterna finns också en vägledning för att integrera klimatanpassning i sammanhållningspolitiken, rekommendationer för integrering av klimatanpassning i landsbygdsprogrammen samt en vägledning för att utveckla strategier för klimatanpassning. Till detta kommer också en grönbok om att på EU-nivå utveckla ett försäkringsskydd för både naturligt och mänskligt orsakade katastrofer.

1.2 Förslagets innehåll

Det övergripande syftet med EU:s anpassningsstrategi är att bidra till ett mer klimattåligt Europa. Det handlar om att förbättra beredskapen och kapaciteten att anpassa sig till climateffekterna på lokal, regional, nationell nivå och EU-nivå, att utveckla en sammanhängande strategi och att förbättra samordningen.

Strategin lyfter fram följande särskilda områden och åtgärder.

Att främja medlemsstaternas insatser:

Åtgärd 1: Uppmuntra alla medlemsstater att anta övergripande anpassningsstrategier.

Till strategin finns riktlinjer som är avsedda att hjälpa EU-länderna att utveckla, genomföra och revidera anpassningsstrategier och sin anpassningspolitik.

Till år 2014 kommer kommissionen att ta fram en resultattavla för anpassningsberedskap med de viktigaste indikatorerna för att mäta medlemsstaternas beredskap.

Under 2017 kommer kommissionen att bedöma om de åtgärder som vidtas i medlemsstaterna är tillräckliga. Om så inte är fallet avser kommissionen att lägga fram rättsligt bindande instrument.

Åtgärd 2: Tillhandahålla finansiering från Life för att stödja kapacitetssupplyggnad och intensifiera anpassningsåtgärderna i Europa (2013–2020).

Kommissionen kommer att främja anpassning när det gäller sårbara områden, så som gränsöverskridande hantering av översvämningar, förvaltning av tätbefolkade delta och kuststäder. Därtill avser kommissionen att inkludera integrering av anpassning i stadsplanering, byggnadskonstruktioner och förvaltning av naturresurser. Kommissionen avser också att stödja genomförandet av sårbarhetsanalyser och anpassningsstrategier, inklusive sådana med gränsöverskridande karaktär.

Vidare kommer kommissionen att främja en ökad medvetenhet om anpassning, inbegripet indikatorer, riskinformation och förvaltning.

2012/13:FPM102

Åtgärd 3: Införa anpassning inom ramen för borgmästaravtalet (2013/2014).

Kommissionen kommer på grundval av modellen för borgmästaravtalet att stödja anpassningen i städer, bland annat genom att lansera ett frivilligt åtagande om att anta lokala anpassningsstrategier och medvetandehöjande åtgärder.

Bättre beslutsunderlag

De kunskaper som krävs för att kunna fatta beslut om anpassning förbättras men fortfarande finns kunskapsluckor som måste fyllas. Kommissionen avser att tillsammans med medlemsstaterna och berörda aktörer minska kunskapsluckor och identifiera verktyg och metoder som är relevanta för att avhjälpa dem.

Åtgärd 4: Överbrygga kunskapsklyftan.

I strategin lyfts bl.a. följande områden fram; behov av ytterligare information om skador och anpassningarnas kostnader och nytta, analyser och riskbedömningar på regional och lokal nivå samt ramar, modeller och verktyg som stöd för beslutsfattandet och för att bedöma hur effektiva de olika anpassningsåtgärderna är.

Åtgärd 5: Vidareutveckla Climate-ADAPT som gemensam kontaktpunkt för information om anpassning i Europa.

Kommissionen och Europeiska miljöbyrån kommer att förbättra tillgången till information och utveckla samverkan mellan Climate-ADAPT och andra relevanta plattformar, inklusive nationella och lokala portaler om anpassning (2013/2014).

Klimatsäkring av EU-åtgärder: Främja anpassning i viktiga sårbara sektorer

Åtgärd 6: Underlätta klimatsäkring i den gemensamma jordbrukspolitiken, sammanhållningspolitiken och den gemensamma fiskeripolitiken.

Som en del av strategin ges vägledning om hur man bättre kan integrera anpassning i den gemensamma jordbrukspolitiken och sammanhållningspolitiken. Liknande vägledning kommer att läggas fram under 2013 för den gemensamma fiskeripolitiken.

Åtgärd 7: Säkerställ mer motståndskraftig infrastruktur.

Under 2013 kommer kommissionen att bl.a. ge de europeiska standardiseringsorganisationerna i uppgift att börja kartlägga de standarder som är relevanta för industrin på områdena energi, transport och byggnader och identifiera vilka standarder som behöver ses över för att bättre integrera klimatanpassning. Utifrån resultaten av sitt meddelande om grön infrastruktur kommer kommissionen att under 2013 undersöka behovet av ytterligare vägledning för myndigheter och beslutsfattare, det civila samhället, privata företag och naturvårdare för att säkerställa en fullständig mobilisering av ekosystembaserade strategier för anpassning.

Grönboken om försäkringsskydd mot naturkatastrofer och katastrofer orsakade av människan är ett första steg för att uppmuntra försäkringsgivare att förbättra det sätt på vilket de bidrar till att hantera klimatriskerna.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Meddelandet syftar till att främja klimatanpassning i Europa genom förslag till vägledande och övergripande åtgärder. Effekter på gällande svenska regler kan bedömas först då åtgärderna ytterligare bearbetats och konkretiserats.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Meddelandet bedöms i sig inte medföra några ökade kostnader.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Kommissionens förslag analyseras för närvarande av regeringen och av berörda myndigheter. Preliminärt kan följande ståndpunkter presenteras.

Regeringen välkomnar meddelandet. Liksom kommissionen anser regeringen att det finns ett behov av att genomföra åtgärder både i utsläppsminskande och klimatanpassande syfte. En skyndsam anpassning kan medföra stora besparingar medan en fördröjning kan leda till höga kostnader. Regeringen välkomnar att kommissionen betonar vikten av att medlemsländerna arbetar systematiskt med klimatanpassning genom att utveckla nationella strategier och handlingsplaner. Konsekvenserna av ett förändrat klimat varierar mycket beroende på nationella, regionala och lokala förutsättningar. Anpassningsåtgärder och prioriteringar behöver därför utgå från nationella och regionala förutsättningar. Regeringen står därför inte bakom ett juridiskt bindande instrument för klimatanpassning på EU-nivå.

Regeringen bedriver ett systematiskt arbete med klimatanpassning sedan flera år, med fokus på kunskapsuppbyggnad, sektorsintegrering och lokalt och regionalt arbete med klimatanpassning.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Av de synpunkter som framfört hittills av medlemsstaterna framgår att strategin välkomnas. De delar som ingår i strategin som kunskapsuppbyggnad, utbyte av information samt integrering av

klimatepassningsaspekter i alla relevanta politikområden ses som särskilt viktiga. Det är sedan tidigare känt att flera länder inte ser behov av en juridiskt bindande strategi utan betonar vikten av flexibilitet och att nationella omständigheter beaktas. Innovationsaspekten och möjligheten till ekonomiska fördelar av en aktiv politik för klimatepassning lyfts också fram som viktiga.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Meddelandet har inte remitterats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte aktuellt eftersom meddelandet inte utgör bindande lagstiftning.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Inte aktuellt eftersom meddelandet inte utgör bindande lagstiftning.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Meddelandet behandlas vid miljörådet den 18 juni 2013 då rådsslutsatser om meddelandet är planerat att antas.

4.2 Fackuttryck/termer

Resiliens är ett systems (här ekosystemets) långsiktiga förmåga att klara av förändring och vidareutvecklas.

Borgmästaravtalet har lanserats av Europeiska kommissionen i syfte att godkänna och stödja de insatser som lokala myndigheter gör för att genomföra en politik för hållbar energi. Borgmästaravtalet engagerar lokala och regionala myndigheter, som på frivillig väg åtar sig att öka energieffektiviteten och användningen av förnybara energikällor.

Climate-ADAPT är den europeiska plattformen för klimatanpassning, som bland annat ska ge kunskap om förväntade klimatförändringar och verktyg för att stödja arbetet med klimatanpassning. 2012/13:FPM102